

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	Αθήνα, 25 Μαΐου 2007
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ & ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ	Αρ.Πρωτ.: 1051646/4268/635/B0014
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ	ΠΟΛ. 1082
1. 14 ^η Δ/ΝΣΗ ΦΠΑ	
ΤΜΗΜΑ Β΄ «Παροχή Υπηρεσιών & Ειδικά Καθεστώτα»	
ΤΜΗΜΑ Α΄ «Κανονικό Καθεστώς ΦΠΑ»	
2. 15 ^η Δ/ΝΣΗ ΚΒΣ	
ΤΜΗΜΑ Β΄	

ΘΕΜΑ: Παροχή οδηγιών για την ορθή εφαρμογή διατάξεων του άρθρου του Ν. 3522/2006 (ΦΕΚ. 276/Α/22.12.2006), σχετικά με την επέκταση εφαρμογής μειωμένου συντελεστή σε παροχή υπηρεσιών.

Σε συνέχεια της εγκυκλίου 1003149/174/50/Α0014/ [ΠΟΛ. 1006/10.1.2007](#) με την οποία κοινοποιήθηκαν οι διατάξεις των [άρθρων 20, 21, 22, 23, 24](#), και [25 του Ν. 3522/2006](#) (ΦΕΚ 276/Α/22.12.2006), παρέχουμε τις ακόλουθες οδηγίες για την ορθή και ομοιόμορφη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 23.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζεται ότι από **1.1.2007** εφαρμόζεται μειωμένος συντελεστής (9%) στις κατωτέρω υπηρεσίες:

- **Επισκευή ποδηλάτων, υποδημάτων και δερματίνων ειδών** (νέα παράγραφος 16 στο Παράρτημα ΙΙΙ, Β΄ Υπηρεσίες, του Κώδικα ΦΠΑ).

Ο μειωμένος συντελεστής (9%) εφαρμόζεται στην παροχή της υπηρεσίας επισκευής των ανωτέρω ειδών. Διευκρινίζεται ότι στην περίπτωση που κατά την επισκευή χρησιμοποιούνται και υλικά των οποίων το κόστος δεν υπερβαίνει το ένα τρίτο (1/3) της συνολικής αμοιβής, εφαρμόζεται ο μειωμένος συντελεστής καθόσον η εργασία αυτή θεωρείται ως παροχή υπηρεσιών σύμφωνα με την υποπερίπτωση δδ) της περίπτωσης δ) της [παραγράφου 2 του άρθρου 3 του ΚΒΣ \(Π.Δ. 186/92\)](#). Αντίθετα, σε περίπτωση χρησιμοποίησης υλικών κατά την επισκευή, το κόστος των οποίων ξεπερνά το ένα τρίτο (1/3) της συνολικής αμοιβής, λαμβάνουν χώρα δύο πράξεις, μία της παροχής υπηρεσιών που υπάγεται στο μειωμένο συντελεστή (9%) και μία της πώλησης των υλικών που επιβαρύνεται με τον κανονικό συντελεστή (19%), και μπορούν να εμφανίζονται στο ίδιο φορολογικό στοιχείο.

Όσον αφορά την επισκευή δερματίνων ειδών, διευκρινίζεται ότι η διάταξη αυτή αφορά διάφορα δερμάτινα είδη, όπως τσάντες, σακίδια κλπ., εκτός των ενδυμάτων, τα οποία υπάγονται ήδη (από 1.1.2001) στο μειωμένο συντελεστή, σύμφωνα με την παράγραφο 14 του Παραρτήματος ΙΙΙ, Β΄ Υπηρεσίες.

- **Ανακαίνιση και επισκευή παλαιών ιδιωτικών κατοικιών** (νέα παράγραφος 17 στο Παράρτημα ΙΙΙ, Β΄ Υπηρεσίες του Κώδικα ΦΠΑ).

Για την εφαρμογή της διάταξης αυτής, σύμφωνα με την οποία υπάγεται στο μειωμένο συντελεστή η **ανακαίνιση και επισκευή των παλαιών ιδιωτικών κατοικιών**, εκτός

των υλικών των οποίων η αξία υπερβαίνει το 1/3 της συνολικής αξίας, παρέχονται οι ακόλουθες διευκρινίσεις:

Ιδιωτική κατοικία είναι το ακίνητο το οποίο χρησιμοποιείται για την κατοικία προσώπων, ή στην περίπτωση που η επισκευή γίνεται σε κενό ακίνητο, αυτό έχει κατασκευαστεί για να χρησιμοποιηθεί ως κατοικία. Κατά συνέπεια δεν περιλαμβάνονται ακίνητα τα οποία χρησιμοποιούνται για επαγγελματική στέγη, ή στα πλαίσια ξενοδοχειακής εκμετάλλευσης, όπως εκμετάλλευση ξενοδοχείων, ή ενοικιαζομένων δωματίων. Διευκρινίζεται ότι ακίνητα τα οποία εκμισθώνονται ως επιπλωμένα διαμερίσματα με αστική σύμβαση μίσθωσης εντάσσονται στην έννοια της ιδιωτικής κατοικίας. Σε περίπτωση μικτής χρήσης, π.χ. για κατοικία και για επαγγελματική χρήση, εξετάζεται η κύρια χρησιμοποίηση του ακινήτου. Π.χ. ακίνητο που χρησιμοποιείται ως ιατρείο με την ύπαρξη ενός δωματίου για την προσωρινή ανάπαυση του ιατρού κατά την εργασία του, θεωρείται επαγγελματική στέγη και δεν μπορεί να εφαρμοστεί μειωμένος συντελεστής. Αντίθετα σε κατοικία, η οποία δηλώνεται και ως επαγγελματική στέγη λογιστή, μπορεί να εφαρμοστεί ο μειωμένος συντελεστής.

Παλιό χαρακτηρίζεται το ακίνητο το οποίο έχει ήδη χρησιμοποιηθεί. Το εάν ένα ακίνητο έχει ήδη χρησιμοποιηθεί είναι θέμα πραγματικό και αποδεικνύεται με κάθε πρόσφορο μέσο, όπως αποδείξεις κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος, αποδείξεις καταβολής κοινοχρήστων κλπ.. Κατά συνέπεια οι εργασίες κατασκευής, καθώς και εργασίες ενδεχόμενης μετατροπής που πραγματοποιούνται πριν την αποπεράτωση και την χρησιμοποίηση του ακινήτου, υπάγονται στον κανονικό συντελεστή (19%).

Ως **ανακαίνιση και επισκευή** θεωρούνται οποιεσδήποτε εργασίες που εκτελούνται με σκοπό τη βελτίωση ή την αποκατάσταση βλαβών του ακινήτου, ή τη διατήρησή του στην αρχική του κατάσταση για όσο δυνατόν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Στο μειωμένο συντελεστή υπάγεται η **παροχή υπηρεσίας** για την ανακαίνιση ή την επισκευή ακινήτων που έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, ο μειωμένος συντελεστής εφαρμόζεται στις εργασίες αντικατάστασης, επισκευής, ή συντήρησης υδραυλικών, ηλεκτρολογικών, ξυλουργικών, υαλικών, πλακιδίων, καυστήρων, ανελκυστήρων, και λοιπών εγκαταστάσεων, βαφής τοίχων και κουφωμάτων και γενικά κάθε εργασία που πραγματοποιείται σε ακίνητο με την προϋπόθεση ότι οι εργασίες αυτές πραγματοποιούνται σε παλιό ακίνητο, το οποίο, κατά το χρόνο πραγματοποίησης των εργασιών αυτών, χρησιμοποιείται ως ιδιωτική κατοικία, ή προορίζεται να χρησιμοποιηθεί ως ιδιωτική κατοικία μετά την ανακαίνιση.

Ο μειωμένος συντελεστής εφαρμόζεται επίσης και στις υπηρεσίες ανακαίνισης, επισκευής και συντήρησης όψεων, κοινόχρηστων χώρων και εγκαταστάσεων σε ακίνητα πολλαπλών ιδιοκτησιών, όπως ανελκυστήρων, καυστήρων πετρελαίου ή φυσικού αερίου, κλπ., με την προϋπόθεση ότι το ακίνητο χρησιμοποιείται και για κατοικία, όπως π.χ. πολυκατοικία στην οποία υπάρχουν καταστήματα, γραφεία και διαμερίσματα.

Διευκρινίζεται ότι οι εργασίες που αφορούν αγαθά που δεν ενσωματώνονται στο ακίνητο, όπως πλυντήρια, θερμοσίφωνες, κλιματιστικά, έπιπλα, στερεοφωνικά κλπ., δεν υπάγονται στο μειωμένο συντελεστή, αλλά στον κανονικό συντελεστή 19%. Στον

κανονικό συντελεστή υπάγονται επίσης οι εργασίες κατασκευής νέων εγκαταστάσεων σε παλαιές ιδιωτικές κατοικίες, όπως οι νέες εγκαταστάσεις θέρμανσης, φυσικού αερίου, συστημάτων ασφαλείας, κ.λπ. και οι υπηρεσίες μελετών (μηχανικών, αρχιτεκτόνων, ηλεκτρολόγων κλπ.), που ενδεχομένως απαιτούνται για την πραγματοποίηση εργασιών ανακαίνισης και επισκευής.

Για την εφαρμογή της διάταξης αυτής και όσον αφορά τον τρόπο έκδοσης των στοιχείων του Κ.Β.Σ., στις περιπτώσεις ανακαίνισης και επισκευής των παλαιών ιδιωτικών κατοικιών με υλικά του εργολάβου:

Αν η αξία των υλικών υπερβαίνει το ένα τρίτο (1/3) της συνολικής αμοιβής αυτού, στην Α.Λ.Π. που εκδίδεται αναγράφονται διακεκριμένα η αξία των υλικών, η οποία υπάγεται στον κανονικό συντελεστή Φ.Π.Α. και η αμοιβή για την παροχή των υπηρεσιών, η οποία υπάγεται στο μειωμένο συντελεστή Φόρου Προστιθέμενης Αξίας.

Αν η αξία των υλικών δεν υπερβαίνει το ένα τρίτο (1/3) της συνολικής αμοιβής του εργολάβου, οι πράξεις αυτές χαρακτηρίζονται ως παροχή υπηρεσιών και συνεπώς εκδίδεται Α.Π.Υ. για τη συνολική αμοιβή του εργολάβου, η οποία υπάγεται στο μειωμένο συντελεστή Φ.Π.Α.

Εννοείται ότι στις περιπτώσεις ανακαίνισης και επισκευής των παλαιών ιδιωτικών κατοικιών με υλικά του εργοδότη οι πράξεις αυτές συνιστούν παροχή υπηρεσιών και επομένως εκδίδεται Α.Π.Υ. από τον εργολάβο για την αμοιβή του, η οποία ομοίως υπάγεται στο μειωμένο συντελεστή Φ.Π.Α.

Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, στο οικείο φορολογικό στοιχείο που εκδίδεται θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να αναγράφεται το είδος των εργασιών που εκτελέστηκαν στο ακίνητο, ώστε να είναι εφικτός ο έλεγχος της ορθής εφαρμογής του κατάλληλου συντελεστή ΦΠΑ.

Τα ανωτέρω ισχύουν και στην περίπτωση που οι εργασίες επί των ιδιωτικών κατοικιών αναλαμβάνονται από εργολάβο - εργολήπτη και η εκτέλεσή τους ανατίθεται στη συνέχεια σε υπεργολάβους.

Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση που από 1.1.2007 μέχρι την έκδοση της παρούσας έχει επιβληθεί ΦΠΑ με μειωμένο συντελεστή σε πράξεις που δεν καλύπτονται από την παρούσα εγκύκλιο, επιτρέπεται η καταβολή της διαφοράς του φόρου που οφείλεται με την περιοδική δήλωση που θα υποβληθεί για τη φορολογική περίοδο που λήγει στις 30 Ιουνίου 2007, χωρίς κυρώσεις.

Ακριβές αντίγραφο	Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Η Προϊσταμένη της Γραμματείας	ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΠΕΖΑΣ